

RAPOR: TERÖRSÜZ TÜRKİYE ANKETİ SONUÇ RAPORU

www.TESPAM.org

www.tespamtechnologies.com

TERÖRSÜZ TÜRKİYE ANKETİ SONUÇ RAPORU

By TESPAM AI-SO

==

YAYIN TARİHİ

18.08.2025

HAZIRLAYAN

TESPAM AI-SO

İLETİŞİM

info@TESPAM.org

>

TESPAM AI-SO Hakkında

TESPAM AI-SO, TESPAM'ın bir alt iştiraki olan "TESPAM Teknoloji ve Yazılım A.Ş." bünyesinde kurulmuş olan "TESPAM AI LAB" içerisinde faaliyetlerini yürütmektedir.

TESPAM AI-SO, TESPAM'ın 20 yılı aşkın tecrübesi, ulusal ve uluslararası ölçeklerdeki başarılı tahmin ve projeksiyonları, deneyimleri ekipleri ve geniş iletişim ağının sağladığı imkânları yapay zekâ desteği ile birleştirerek, günümüzde sosyal araştırmalar alanında yenilikçi yaklaşımlar ortaya koymaktadır.

Özellikle sahip olduğu teknolojik kabiliyetleri sayesinde, büyük ve karmaşık veri tabanlarını başarıyla analiz ederek, sosyal analizler için kullanabilen TESPAM AI-SO, çok daha tutarlı tahminler ve kurgular ortaya koyabilmektedir.

TESPAM AI-SO, ilgili analizleri kontrol ederek yorumlayan, örneklem kümelerini belirleyen, anket modellerini kurgulayan alanında uzman multidisipliner ekiplere sahiptir.

Bu minvalde TESPAM AI-SO;

- Siyasi analizler,
- Seçim stratejileri belirlenmesi,
- Söylem ve proje analizleri,
- Sosyal kırılma ve tepki analizleri,
- Yumuşak güç kabiliyet analizleri,
- Sosyolojik değerlendirme analizleri gibi çalışmalar üzerine odaklanmaktadır.

TESPAM AI bünyesinde, AI-SO'nun yanı sıra,

- Diplomasi alanında destek sunan; TESPAM AI Diplomacy,
- Güvenlik analizleri yapan; TESPAM AI Security,
- Ekonomi (ve enerji) temelli analizleri yapan; TESPAM AI ECO grupları da bulunmak

Özet

Bu çalışma, Terörsüz Türkiye sürecine dair algıları ve toplumdaki karşılığını bilimsel metodoloji çerçevesinde değerlendirmektedir.

3230 katılımcıyla (dijital ve yüz yüze ortamlarda) gerçekleştirilen kapsamlı bir anket çalışmasından elde edilen veriler, nicel ve nitel analiz yöntemleriyle incelenmiştir.

İçerik

TESPAM AI-SO Hakkında	VI
Özet.....	VIII
İçerik.....	IX
I. Hedef Kitle Profili ve Politik Eğilim	1
II. Bölgesel Sorunlar, Güvenlik ve Terör	5
IV. Sonuç ve Genel Değerlendirme	34

Copyright © TESPAM

I. Hedef Kitle Profili ve Politik Eğilim

Bu anket Türkiye'de (yüz yüze, telefon görüşmesi ve çevrimiçi ortamda) 3230 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

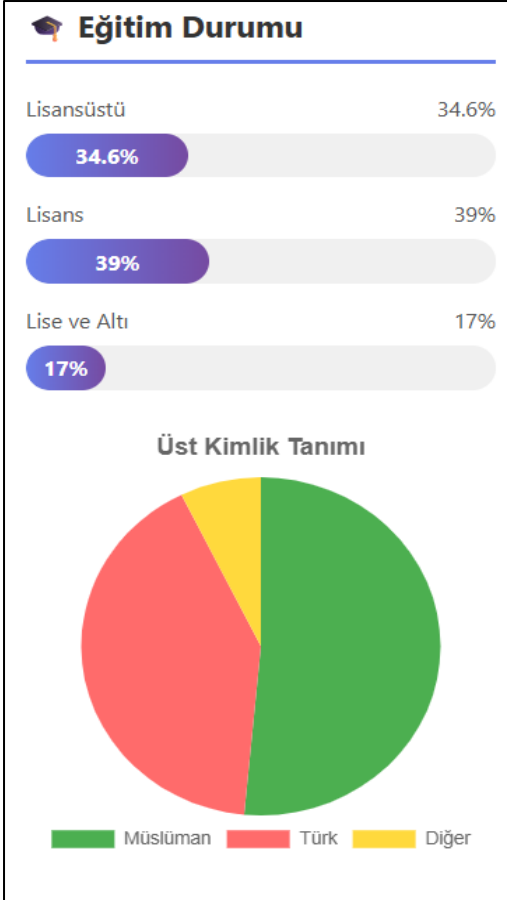
Demografik yapı anlamında, erişilen kitle değerlendirildiğinde:

- Katılımcıların büyük çoğunluğu 41–60 yaş aralığındadır (%46,3).
- Eğitim seviyesi yüksektir. (%39 lisans, %34,6 lisansüstü. Lise altı ve lise mezunu oranı toplamda %17 civarındadır.)
- Katılımcıların %82,4'ü erkek, %17,6'sı kadındır.
- %99,3'ü Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıdır.
- Üst kimlik mensubiyeti incelendiğinde, en yüksek aidiyet hissedilen iki tanım: %51,5'lik bir oran ile "Müslümanlık", %41,2'lik bir oran ile "Türklük"tür.

1

Politik/kimlik sorularına verilen cevaplar incelendiğinde:

• “Türkiye Türklerindir!” ifadesinden:

- Katılımcıların %64’ü rahatsız olmamakta,
- %16,2’si rahatsız olmakta,
- %17,6’sı kısmen rahatsız olduğunu ifade etmektedir.

• “Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı’nın devamı mı?” sorusuna:

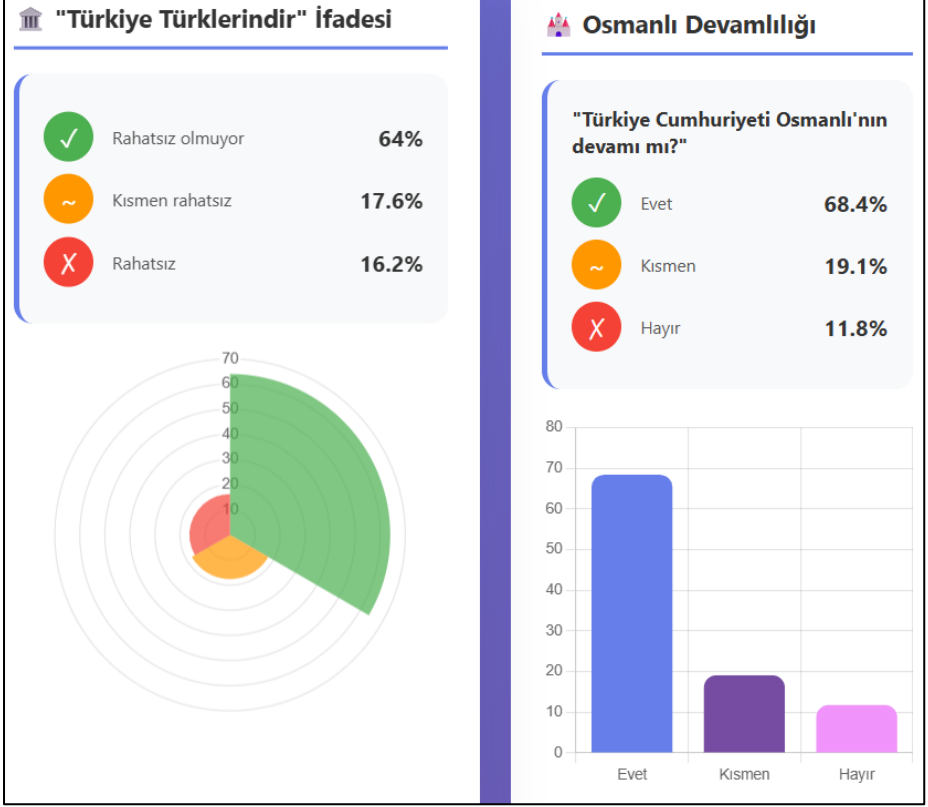
- %68,4 “evet”,
- %19,1 “kısmen”,
- %11,8 “Hayır” cevabını vermektedir.

• “Terörsüz Türkiye Süreci” değerlendirmesinde ise

- %53,7 bunu “doğru zamanlama ile yapılmış stratejik bir hamle” olarak görmekte,

- %24,5 bu yaklaşımı makul bulsa da örgütle muhatap olduğu hissiyatına kapılmakta ve bu yüzden bu durumu doğru bulmamakta,
- %17,7 ise süreci “vatana ihanet” olarak nitelendirmektedir.

2

Bazı çıkarımlar:

- Hedef kitlenin yaşça olgun, eğitim seviyesi yüksek ve büyük oranda erkeklerden oluşması, politik algıların daha belirgin olmasına yol açmaktadır.
- Milliyetçi söylemlere genel kabul yüksek (Türkiye Türklerindir %64 rahatsız olmuyor), ancak yumuşatılmış kapsayıcı söylemler (Müslüman + Türk kimliği) de güçlüdür.
- Osmanlı devamlılığı fikri, katılımcıların büyük bölümünde tarihsel süreklilik algısı olarak yerleşmiştir ve kabul görmektedir.

m

- Terörsüz Türkiye süreci konusunda pragmatik ama temkinli bir yaklaşım vardır. Bu bağlamda süreci stratejik olarak doğru görenler çoğunluktadır. Ancak duygusal olarak mesafeli bir grup (%24,5) ve tamamen reddeden (%17,7) hatırı sayılır bir kitle de vardır. Dolayısıyla bu sürecin yönetimi bir hayli kritik ve risklidir.

Terörsüz Türkiye Süreci Değerlendirmesi

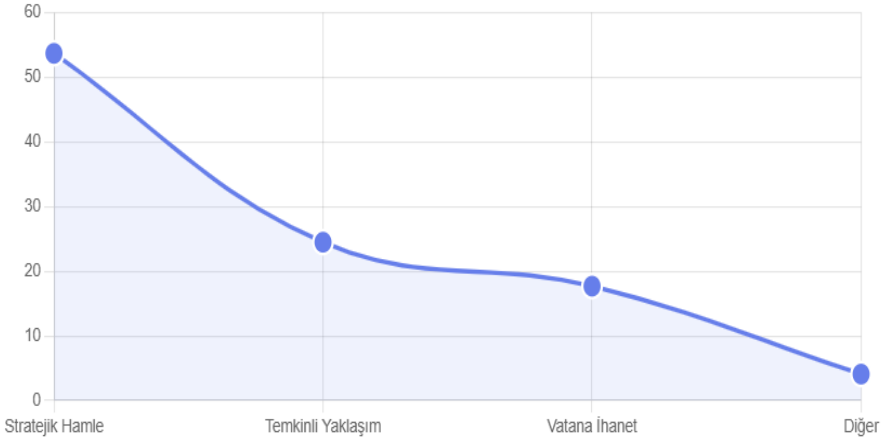
Stratejik hamle olarak görüyor **53.7%**

Makul ama temkinli **24.5%**

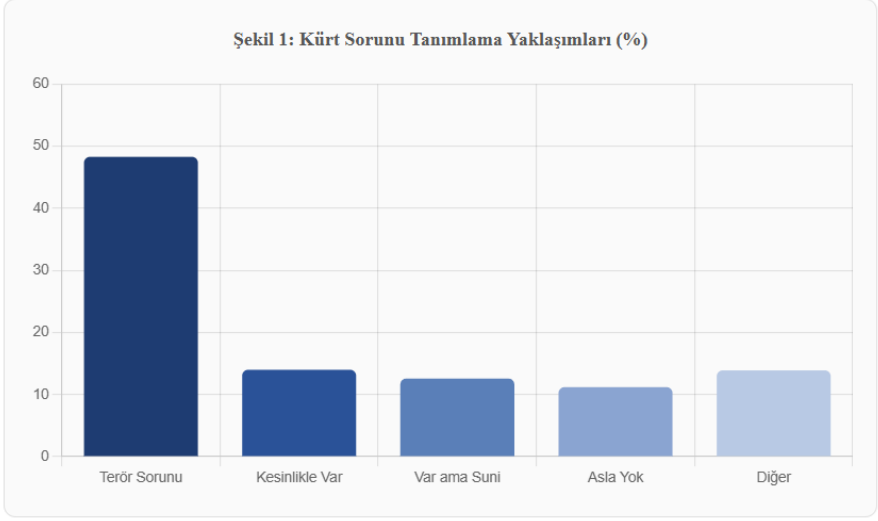
Vatana ihanet olarak görüyor **17.7%**

II. Bölgesel Sorunlar, Güvenlik ve Terör

Anket neticeleri bazı bölgesel dinamikler ve sorunsal algılar anlamında değerlendirildiğinde, aşağıdaki çıktılar elde edilmiştir.

1. Kürt Sorunu Algısı ve Tanımlamaları

1. Kürt Sorunu Algısı:

- %48,3 oranındaki katılımcı, “Kürt Sorunu’ndan ziyade Terör Sorunu” olduğunu düşünmektedir.
- %14 “Kesinlikle Kürt sorunu var” derken,
- %12,6’sı “var ama suni/zorlama söz konusu” çıkarımında bulunmaktadır.
- “Asla yok” diyenler %11,2’lik bir kesimdir.

Ayrıca, katılımcıların yarısından fazlası sorunu etnik değil, güvenlik/terör temelli olarak değerlendirmektedir. Bu durum da, çözüm dilinin güvenlik odaklı olmasını gerekli kılmaktadır.

2. Ayrımcılık ve Terörün Çözümüne Yönelik Yaklaşımlar

35.2%

İslam Medeniyeti Birliği Çözümü

28.2%

Açılım Süreçleriyle Yumuşama

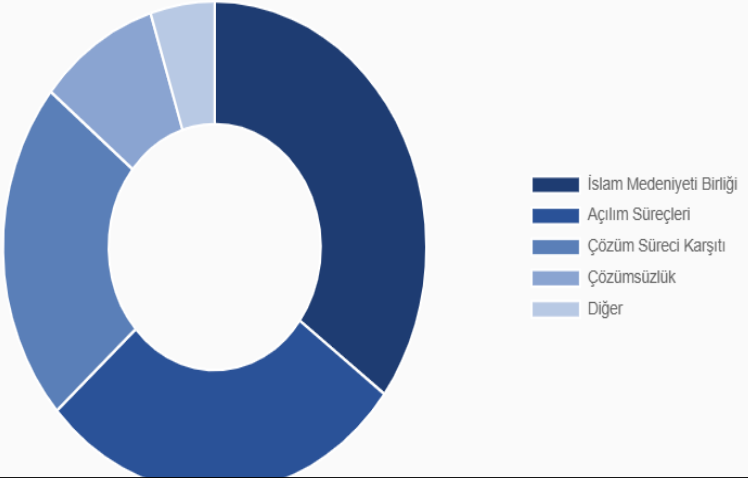
22.5%

Çözüm Süreci Karşıtı

9.2%

Çözumsuzlük İnancı

Şekil 2: Çözüm Yaklaşımlarının Dağılımı

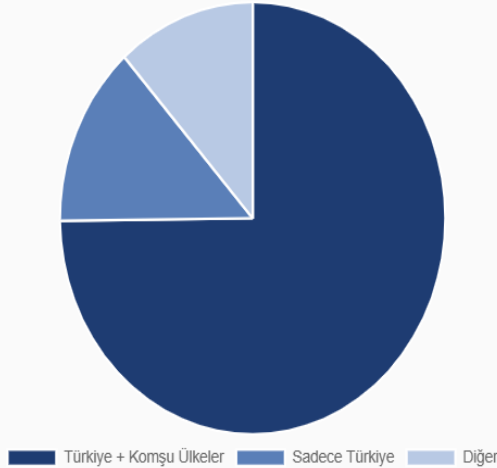
2. Ayrımcılık ve Terörün Çözümü Algısı:

- %35,2 “Bütün bölge halkı İslam medeniyetinin parçasıdır” yaklaşımı ile terörün bitirilebileceğini ve çözüme erişilebileceğini,
- %28,2 “Çok zor olsa da, açılım süreçleriyle yumuşama sağlanabileceğini”,
- %22,5 “Çözüm Sürecinin doğru bir yol olmadığını” düşünmektedir.
- Diğer taraftan %9,2 “Hiçbir zaman teröre çözüm bulunamayacağını” savunmaktadır.

Dolayısıyla, katılımcıların üçte birinden fazlası kültürel-dini birlik vurgusunu çözüm anahtarı olarak değerlendirmektedir. Ancak ciddi bir “güvensizlik” oranı da mevcuttur.

3. Terörsüz Türkiye Sürecinin Coğrafi Kapsamı

Şekil 3: Sürecin Hedef Alanı Algısı

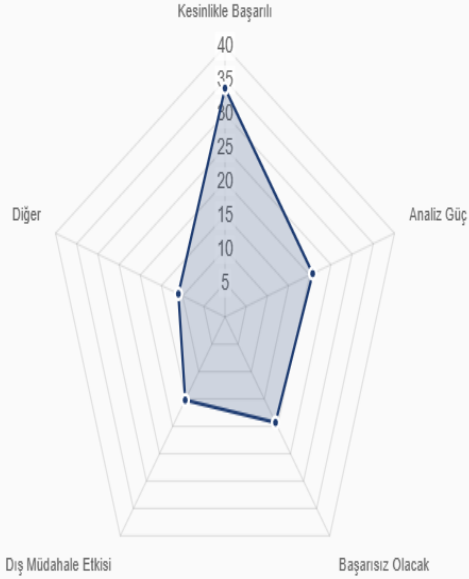
3. Terörsüz Türkiye'nin Hedef Alanı olarak:

- %74,8 Türkiye'nin yanı sıra Irak ve Suriye gibi komşu ülkeleri de hedeflediğini,
- %13,6 sadece Türkiye'yi hedeflediğini düşünmektedir.

Katılımcılar, bu süreci sadece iç politika olarak değil, bölgesel bir strateji olarak da nitelendirmektedir.

4. Sürecin Başarı Durumu Değerlendirmesi

Şekil 4: Terörsüz Türkiye Sürecinin Başarı Algısı

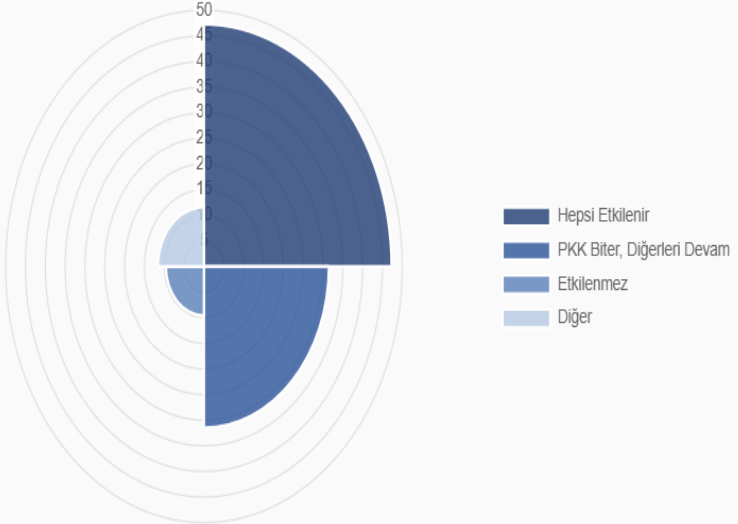
4. Terörsüz Türkiye Sürecinin Başarısı Algısı noktasında:

- %33,8 “Kesinlikle başarı ile ilerliyor” görüşünde iken,
- %20,7 “Analiz etmek güç” yaklaşımını desteklemekte,
- %19,3 “Geçmiş açılım süreçleri gibi başarısız olacak” algısını taşımakta,
- %15,2 “Uzun vadede Siyonist planların etkisi olabilir” düşüncesini sahiplenmektedir.

Dolayısıyla, başarıya inananlar çoğunlukta olsa da, şüphe ve komplocu bakış açısı önemli bir yer tutuyor.

5. PKK'nın Lağvedilmesinin Diğer Terör Örgütlerine Etkisi

Şekil 5: Örgütler Arası Bağlantı Algısı

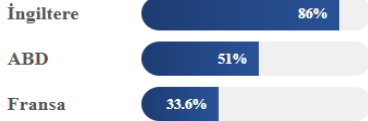
5. PKK'nın Lağvedilmesinin, PYD, PJAK gibi Diğer Terör Örgütleri Üzerindeki Etkisi konusunda;

- %47,3 “Hepsi bağlantılı, zamanla hepsi etkilenir” görüşünde,
- %31,5 “PKK biter ama diğer örgütler devam eder” beklentisindedir.
- %9,6 ise diğer örgütler, PKK'nın lağvedilmesinin diğer terör örgütlerini etkilenmeyeceğini düşünmektedir.

Dolayısıyla, çoğunluk, örgütlerin birbirine bağlı olduğunu savunmakta ve bu bağın koparılmasıyla etkilerin zincirleme olacağını öngörüyor.

6. Tarihsel Dönemlerde Etnik Çatışmayı Kırıklayan Aktörler

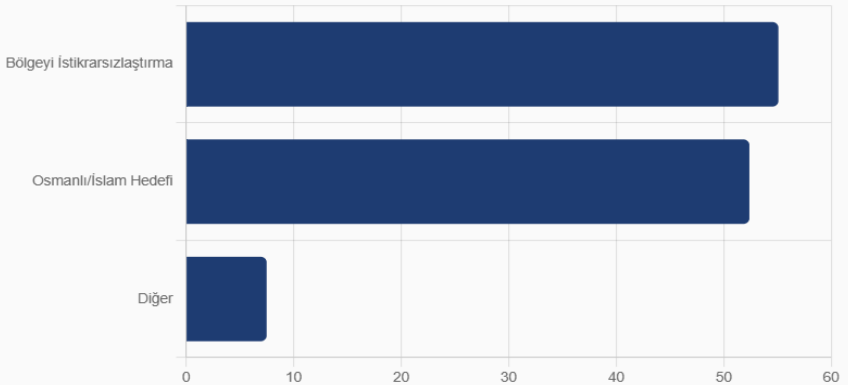
1800'ler - Soğuk Savaş Öncesi

Soğuk Savaş Sonrası

Şekil 6: Dış Müdahalelerin Hedefleri

6. Tarihsel Dönemlerde Etnik Çatışmayı Körükleyen Dış Unsurlar anlamında:

- 1800'ler – Soğuk Savaş öncesi: En çok İngiltere (%86), ardından ABD (%51) ve Fransa (%33,6) suçlanmaktadır.
- Genel kanı, ilgili devletlerin etnik çatışmayı körüklemedeki ana hedeflerinin: %55,1 oranında bölgeyi istikrarsız bırakmak, %52,4 oranında da Osmanlı/İslam medeniyetini hedef almak olduğu üzerinedir.
- Soğuk Savaş sonrası: En çok ABD (%93,1), ardından İngiltere (%67,4) ve İsrail (%63,9) bölgede etnik çatışmayı en çok tetikleyen dış unsurlardır.

Toplum nezdinde, dış politika algısında “Batı ülkeleri” ve özellikle “Anglo-Sakson aktörler” bölgede etnik ayrımcılığı tetikleyen baş suçlu konumdadır.

7. Terör Örgütlerinin Kuruluş Amacına Dair Algılar

Katılımcıların %57,7'si, bölgedeki terör örgütlerinin “örtülü kirli emellere taşeronluk amacıyla” kurulduğunu belirtmiştir. %45,1, bu örgütlerin ihtiyaç duyulduğunda bölgede bulunmaları için oluşturulduğunu ifade ederken, %40,1 ise süreci içinden çıkılmaz hale getirmek amacıyla devreye sokulduklarını düşünmektedir. Bu yanıtlar, terör örgütlerinin yalnızca ideolojik değil, aynı zamanda dış güçlerin stratejik araçları olarak algılandığını göstermektedir.

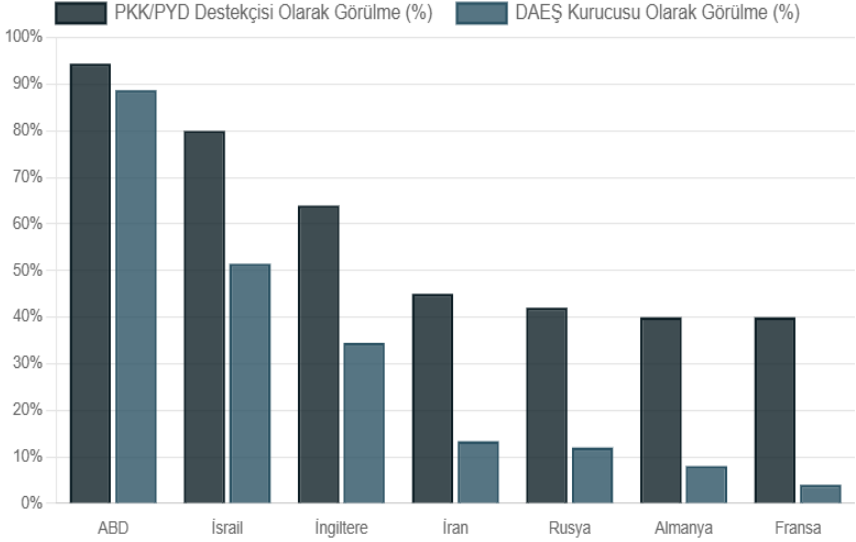
8. PKK, PYD Gibi Örgütlerin Arkasındaki Güçler

En yüksek oranla ABD (%94,4) ilk sırada yer almakta, onu İsrail (%79,9) ve İngiltere (%63,9) izlemektedir. İran, Rusya, Almanya ve Fransa ise %40–47 bandında değerlendirilmektedir. Bu sonuçlar, kamuoyunda terör örgütleri ile küresel ve bölgesel güçler arasında güçlü bir bağ kurulduğunu ortaya koymaktadır.

1. Terör Örgütlerinin Arkasındaki Güçler

Kritik Bulgu

PKK/PYD ve DAEŞ'i destekleyen aktörlere ilişkin algılar

9. DAEŞ'in Kurucu Aktörleri

Katılımcıların %88,7'si DAEŞ'in ABD tarafından kurulduğunu düşünmektedir. %51,4 İsrail'i, %34,5 İngiltere'yi, %13,4 ise İran'ı sorumlu görmektedir. Rusya, Almanya ve Fransa daha düşük oranlarda (%4–12) zikredilmektedir. Bulgular, DAEŞ'in bölgedeki "kontrollü kaos" stratejisinin bir parçası olarak algılandığını göstermektedir.

10. Terörsüz Türkiye'nin Mümkün Olabilirliği

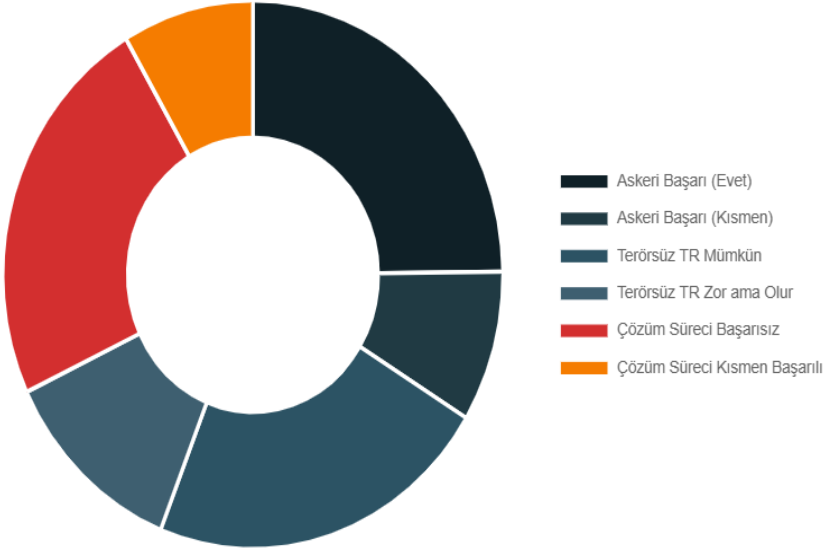
Katılımcıların %64,6'sı "Terörsüz Türkiye"nin mümkün olduğunu, %34,7'si bunun zor ama zamanla başarılabilirliğini belirtmektedir. Sadece %6,9 bu hedefin imkânsız olduğunu düşünmektedir. Bu oranlar, toplumsal düzeyde

iyimserliğin korunduğunu ancak zamana ve sürecin yönetimine bağlı bir temkinin bulunduğunu göstermektedir.

2. Terörle Mücadele Başarı Değerlendirmesi ve Gelecek Beklentileri

Pozitif Algı

Askeri başarı, Terörsüz Türkiye hedefi ve Çözüm Süreci deneyimi

72%

Askeri Başarı

64,6%

Terörsüz Türkiye Mümkün

68,3%

Çözüm Süreci Başarısız

11. Türkiye'nin Askeri Başarısı

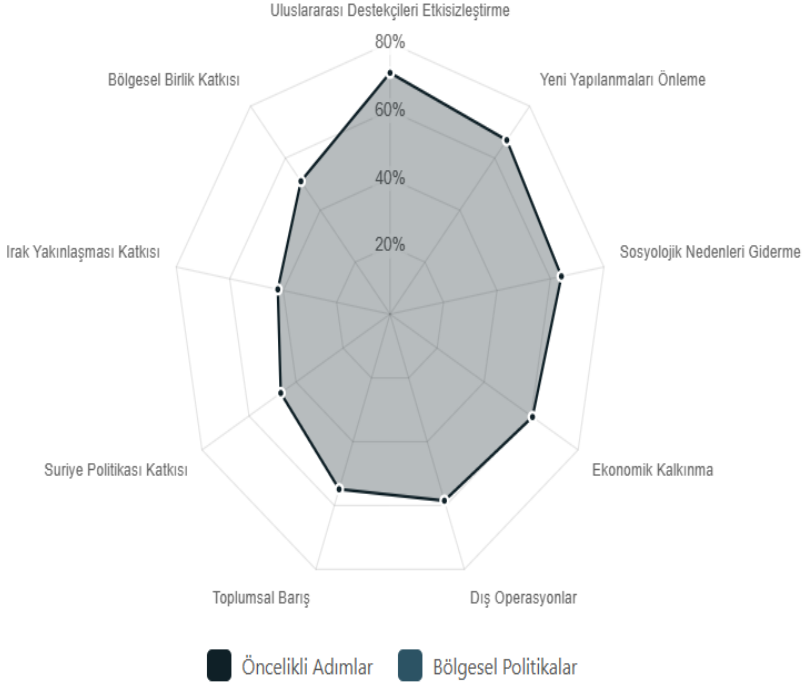
"Türkiye terörle mücadelede askeri açıdan başarılı oldu mu?" sorusuna %72 evet yanıtı verilmiştir. %25,9 ise "kısmen" yanıtını tercih etmiştir. Bu durum, güvenlik güçlerinin operasyonel kapasitesine ve elde edilen kazanımlara yönelik yüksek bir güven olduğunu göstermektedir.

13

3. Stratejik Öncelikler ve Bölgesel Politika Etkinliği

Çok Boyutlu Yaklaşım

Askeri başarı sonrası atılması gereken adımlar ve bölgesel politikaların katkısı

12. Askeri Başarı Sonrası Atılması Gereken Adımlar

Çoklu yanıt verilen bu soruda, öne çıkan başlıklar şunlardır:

- Terör destekçisi uluslararası aktörlerin etkisizleştirilmesi (%71,1)
- Yeni terör yapılanmalarının önlenmesi (%66,9)
- Terörü besleyen sosyolojik nedenlerin giderilmesi (%64,1)

- Ticaret ve ekonomik kalkınmanın güçlendirilmesi (%60,6)
- Ülke dışında da terörle mücadele faaliyetleri (%58,5)
- Toplumsal barışın sağlanması (%54,9)

Bu dağılım, askeri başarının ardından hem iç hem dış politika ekseninde çok boyutlu stratejilere ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

13. Bölgesel Politikaların Terörsüz Türkiye Hedefine Katkısı

- “Suriye’de Esad’ın devrilmesi süreci”nin Terörsüz Türkiye hedefine katkısı sorulduğunda: %46,5 “büyük ölçüde ama daha yapılacak çok iş var” derken, %25,7 “evet” yanıtını vermiştir.
- “Türkiye–Irak yakınlaşması”nın Terörsüz Türkiye hedefine katkısı sorulduğunda: %42 “evet”, %36,4 “büyük ölçüde ama eksikler var” demiştir.
- “Bölgedeki kardeş toplumların birleşmesi” olasılığının Terörsüz Türkiye hedefine katkısı sorulduğunda: %51,1 “büyük ölçüde ama daha işimiz var”, %15,1 “evet” yanıtını vermiştir.

Bu veriler, bölgesel politikaların katkısının kabul gördüğünü ancak kamuoyunun bunları yeterli bulmadığını göstermektedir.

14. Çözüm Süreci Deneyimi (2009–2015)

Katılımcıların %68,3’ü bu sürecin başarısız olduğunu düşünmektedir. %24,6 “kısmen başarılı” yanıtını verirken, “tamamen başarılı” diyenlerin oranı yalnızca %3,1’dir. Bu bulgu, kamuoyunda geçmiş müzakere temelli süreçlere karşı ciddi bir güvensizlik olduğunu ortaya koymaktadır.

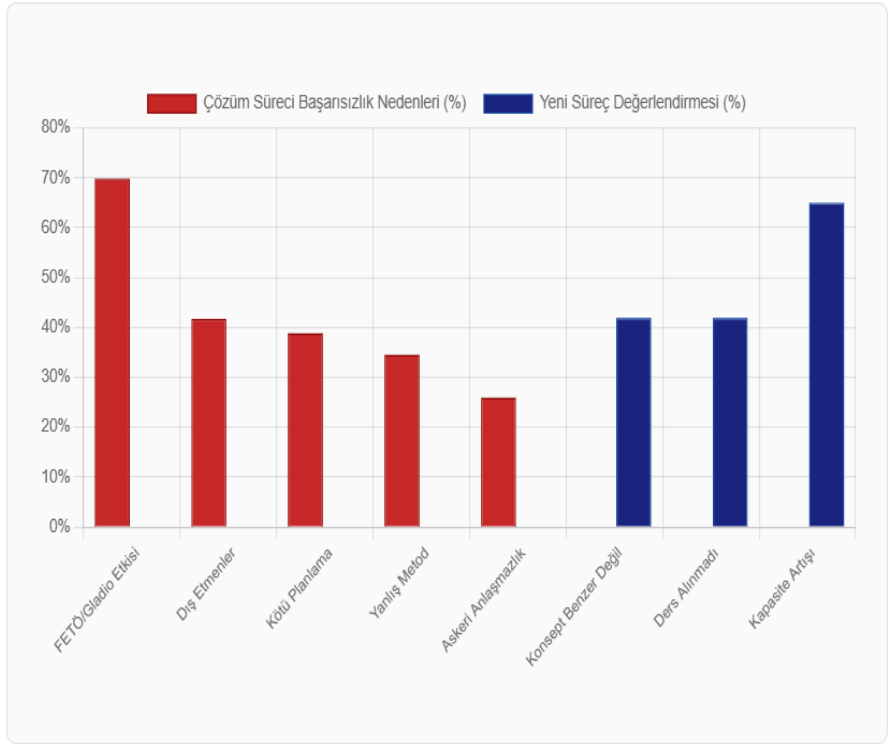
15. Önceki Açılım Sürecinin Başarısızlık Nedenleri

Katılımcıların %69,8’i, başarısızlığın temel sebebini “FETÖ ve Gladio gibi örgütlerin etkisi” olarak belirtmiştir. Bunu, “ülke dışındaki etmenler” (%41,7) ve “iyi planlanmamış olması” (%38,8) izlemektedir. Yanlış metod

seçimi (%34,5) ve askeri-ekonomik anlaşmazlıklar (%25,9) diğer nedenler arasında yer almıştır. Bulgular, başarısızlık algısının hem iç hem dış kaynaklı faktörleri içerdiğini göstermektedir.

Çözüm Süreci (2009-2015) Başarısızlık Nedenleri ve Mevcut Süreç Algısı

Geçmiş deneyimlerin başarısızlık faktörleri ve yeni süreçle karşılaştırmalı değerlendirme

69.8%

FETÖ/GLADİO

41.9%

KONSEPT

21.7%

DERS ALINDI

65%

KAPASİTE ARTIŞI

16. “Çözüm Süreci” ile “Terörsüz Türkiye”nin Konsept Benzerliği

Katılımcıların %41,9’u iki sürecin konsept olarak benzer olmadığını düşünmektedir. %30,2 “kısmen benzer” görüşünderken, yalnızca %21,7 tam benzerlik ifade etmiştir. Bu dağılım, kamuoyunun mevcut süreci geçmiş deneyimlerden kısmen farklı gördüğüne işaret etmektedir.

17. Geçmiş Tecrübelerden Faydalanma

“Terörsüz Türkiye” sürecinde geçmiş tecrübelerden faydalanıldığı görüşüne katılım %21,7’de kalmıştır. Katılımcıların %41,9’u bu tecrübelerden faydalanılmadığını, %30,2’si ise kısmen faydalanıldığını düşünmektedir. Bu bulgu, sürecin planlama ve iletişim boyutunda “geçmişten ders çıkarma” algısının düşük olduğunu göstermektedir.

18. Türkiye’nin Kapasite Artışı

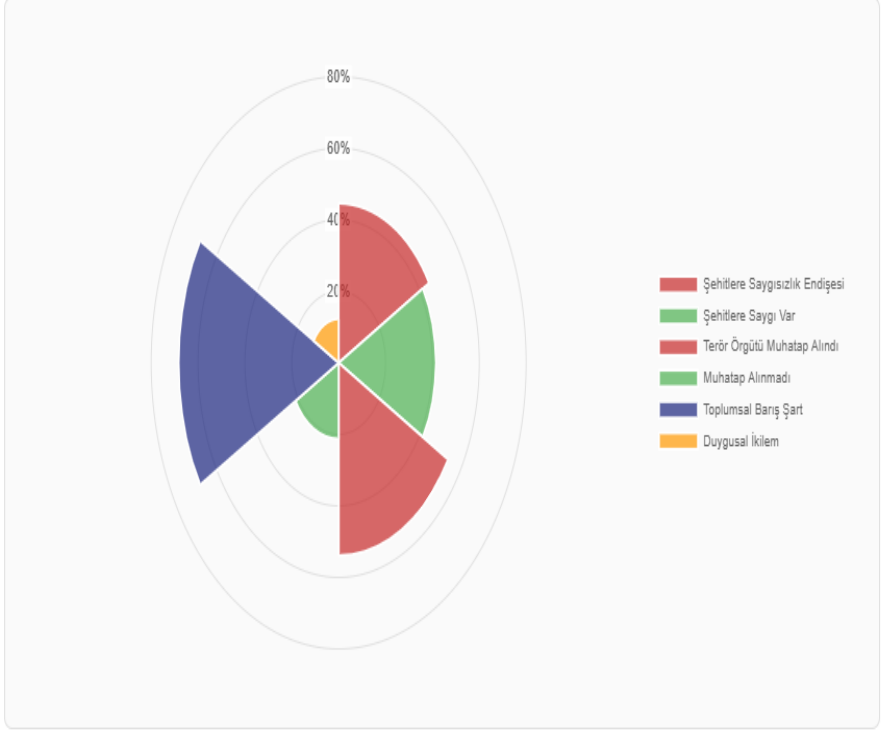
Katılımcıların %65’i, Türkiye’nin “Terörsüz Türkiye” sürecindeki kabiliyetlerinin geçmişe kıyasla daha iyi olduğunu belirtmiştir. %18,9 “hayır” derken, %12,6 “kısmen” yanıtını vermiştir. Bu, askeri, istihbari ve diplomatik kapasiteye duyulan güvenin arttığını göstermektedir.

19. Sokak Olaylarının Önlenmesi

Katılımcıların %46,2’si, yeni sürecin İstanbul Büyükşehir Belediyesi yöneticilerinin yargılandığı süreçte potansiyel sokak olaylarını engellemiş olabileceğini ifade etmiştir. %26,6 bu görüşe katılmazken, %16,8 kısmen katıldığını belirtmiştir.

Toplumsal Hassasiyetler ve Sürecin Meşruiyet Algısı

Şehitler, muhatap alma ve toplumsal barış konularında kamuoyu yaklaşımları

Değerlendirme Kriteri	Olumlu (%)	Olumsuz (%)	Kararsız/Kısmen (%)	Durum
Şehitlere Saygı Algısı	41.5	44.6	12.3	Kritik
Terör Örgütünü Muhatap Alma	21.3	53.9	22.7	Riskli
Toplumsal Barış Gerekliliği	68.3	3.1	24.6	Güçlü Destek

20. Suriye’de PYD ve Aşiretlerin Ayırıştırılması

“Terörsüz Türkiye” sürecinin Suriye’de PYD kadroları ile yerel aşiretlerin ayırıştırılmasına katkı sağladığı görüşü katılımcıların %39,6’sı tarafından desteklenmiştir. %21,6 bu görüşe katılmazken, %22,3 “kısmen” yanıtı vermiştir.

21. Şehitlere Saygı Algısı

Katılımcıların %44,6’sı, sürecin “şehitlerin kemiklerini sızlattığını” düşünmektedir. Buna karşın %41,5 tam tersi görüştedir. %12,3 “aklen hayır, duygusal olarak evet” şeklinde ikilem yaşamaktadır. Bu bulgu, sürecin toplumsal hassasiyetler açısından kutuplaştırıcı etkisi olabileceğini göstermektedir.

22. Terör Örgütünü Muhatap Alma Algısı

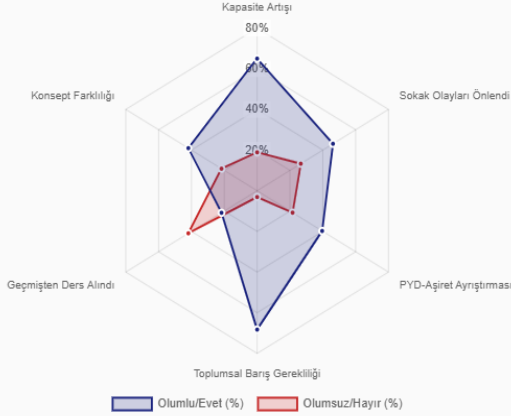
%53,9’luk bir kesim, sürecin devletin terör örgütünü muhatap alması anlamına geldiğini düşünmektedir. %21,3 “evet” yanıtını verirken, %22,7 “kısmen” görüşündedir. Bu algı, sürecin meşruiyeti açısından kritik bir iletişim zorluğu yaratmaktadır.

23. Toplumsal Barış ve Terörün Bitirilmesi

Katılımcıların %68,3’ü, terörün toplumsal barış sağlanmadan bitirilemeyeceği görüşündedir. %24,6 “kısmen” yanıtı verirken, yalnızca %3,1 bu görüşe katılmamaktadır. Bu bulgu, güvenlik politikalarının sosyal bütünleşme stratejileri ile tamamlanması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Terörsüz Türkiye Sürecinin Somut Etkileri ve Projeksiyon

Sürecin iç ve dış politikadaki yansımaları ile gelecek beklentileri

Katılımcıların %68.3'ü terörün toplumsal barış olmadan bitirilemeyeceğini düşünmektedir

46.2%

SOKAK OLAYLARI
ÖNLENDİ

39.6%

PYD-AŞİRET AYRIŞMASI

65%

KAPASİTE ARTIŞI

68.3%

BARIŞ ŞART

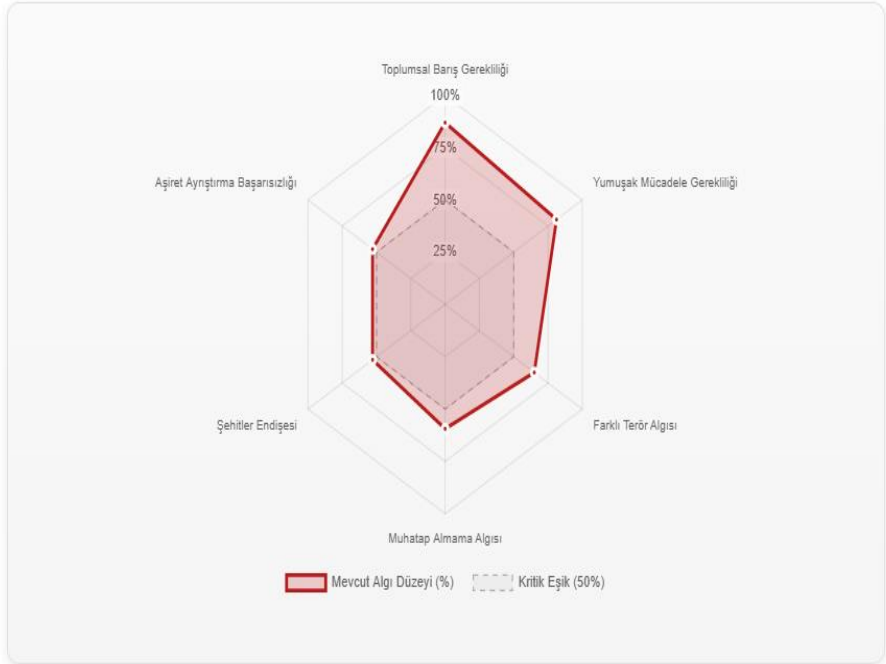
“Terörsüz Türkiye” sürecinin geçmişten farklılaşma iddiasına rağmen kamuoyunun önemli bir kısmında eski süreçlerle karşılaştırıldığını ve benzer riskler üzerinden değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Operasyonel kabiliyetlere duyulan güven, sürecin meşruiyeti için bir fırsat alanı yaratırken, toplumsal hassasiyetler ve muhatap alma algısı, sürecin kabulünde kırılğan noktalar oluşturmaktadır. Bu nedenle sürecin hem güvenlik hem toplumsal bütünleşme boyutları eşzamanlı olarak yönetilmelidir.

24. Suriye’de Aşiret Ayrıştırma Etkisi

Katılımcıların %52,9’u, sürecin PYD kadroları ile aşiretlerin ayrıştırılmasına katkı sağlamadığını düşünmektedir. %22,9 “kısmen”, yalnızca %7,9 “evet” yanıtı vermiştir. Bu sonuç, sürecin bölgesel etki kapasitesine dair kamuoyu inancının düşük olduğunu göstermektedir.

Toplumsal Hassasiyetler ve Bölgesel Etki Algısı

Sürecin iç ve dış politikadaki yansımaları, hassas konular ve bölgesel etkinlik değerlendirildi

52.9%

AŞİRET AYRIŞTIRMA
BAŞARISIZ

52.9%

ŞEHİTLER ENDİŞESİ

59.4%

MUHAFAT ALMIYOR

86.9%

BARİŞ ŞART

65%

FARKLI TERÖR ALGISİ

25. Terör Örgütünü Muhatap Alma Algısı

%59,4'lük bir çoğunluk, sürecin devletin terör örgütünü muhatap alması anlamına gelmediğini belirtmiştir. Buna karşın %16,7 “hayır” görüşünde olup, %19,6 “kısmen” yanıtı vermiştir. Bu durum, kamuoyunda konuya ilişkin görüş ayrılıklarının sürdüğünü göstermektedir.

26. Toplumsal Barış Olmadan Terörün Bitmesi

Katılımcıların %86,9'u, toplumsal barış sağlanmadan terörün bitirilemeyeceğini düşünmektedir. Yalnızca %8,8 farklı görüştedir. Bu bulgu, güvenlik politikalarının sosyal uzlaşma stratejileri ile desteklenmesi gerektiğini teyit etmektedir.

27. Suriye ve Irak'ta Terör Algısının Farklılığı

%65 “kesinlikle evet” diyerek bölgedeki terör algısının Türkiye’den farklı olduğunu vurgulamaktadır. Bu fark, mücadelenin yöntem ve dilinde yerleştirme ihtiyacına işaret etmektedir.

28. Yumuşatılmış Mücadele Hedefi

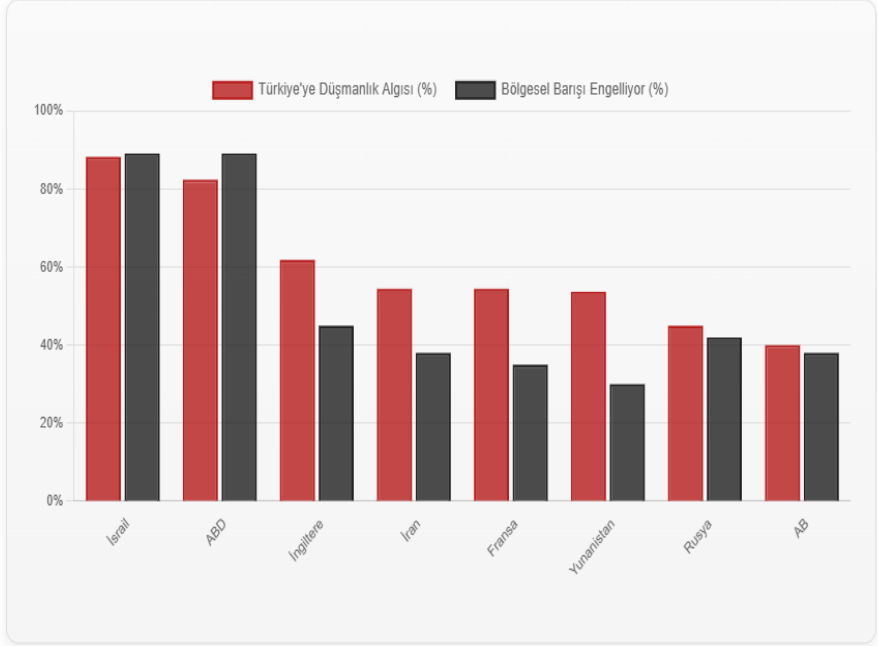
%81,2, farklı terör algılarının daha yumuşak ve kansız bir mücadele yöntemi gerektirdiğini kabul etmektedir. Bu durum, diplomatik, sosyal ve kültürel araçların önemine işaret etmektedir.

29. Çatışmaları Derinleştiren Aktörler

Bölgedeki toplumsal barışın sağlanmamasını en çok isteyen aktörler olarak %89,1 oranıyla ABD-İsrail öne çıkmaktadır. İngiltere, AB, İran ve Rusya daha düşük oranlarda zikredilmektedir. Bu dağılım, kamuoyunda dış aktör algısının belirgin şekilde Batı merkezli olduğunu göstermektedir.

Uluslararası Aktörlerin Tehdit Algısı ve Düşmanlık Seviyeleri

Türkiye'ye düşman görülen aktörler ve bölgesel barışı engelleyen güçler

89.1%

ABD-İsrail ikilisi Bölgesel Barışı İstemiyor

30. Türkiye'ye Düşman Aktörler Listesi

ABD (%82,4) ve İsrail (%88,2) ilk iki sırada yer almaktadır. Onları İngiltere (%61,8), Fransa (%54,4), Yunanistan (%53,7) ve İran (%54,4) izlemektedir. Bu veriler, kamuoyunun bölgesel güvenlik sorunlarını çok taraflı bir tehdit olarak algıladığını ortaya koymaktadır.

23

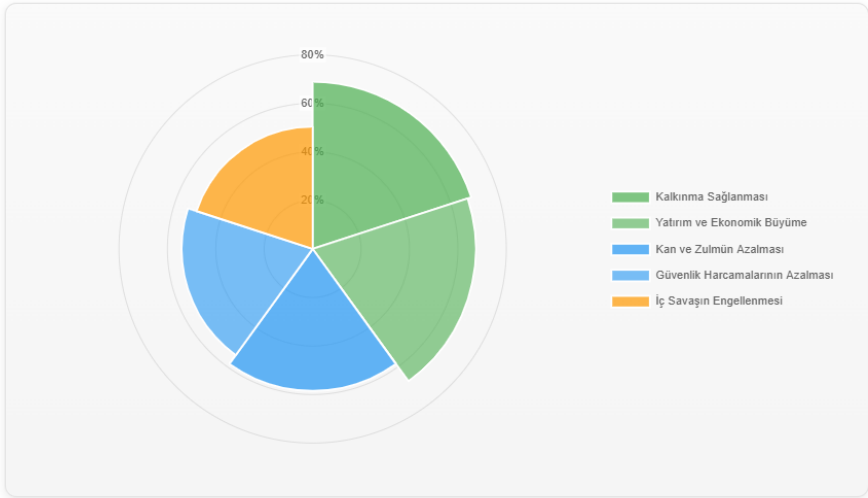
31. Sürecin Beklenen Sonuçları

Katılımcılar sürecin:

- Kalkınma sağlayacağı (%68,9)
- Yatırım ve ekonomik büyüme getireceği (%67,4)
- Kan ve zulmü azaltacağı (%58,5)
- Güvenlik harcamalarını azaltacağı (%54,1) gibi etkiler beklemektedir. Ancak iç savaşın engellenmesi beklentisi %50,4 ile görece daha düşük çıkmıştır.

Terörsüz Türkiye Sürecinden Beklenen Sonuçlar

Ekonomik, güvenlik ve sosyal alanlardaki beklentilerin dağılımı

68.9%

KALKINMA

67.4%

YATIRIM ARTIŞI

58.5%

KAN/ZULÜM AZALMASI

54.1%

GÜVENLİK TASARRUFU

50.4%

İÇ SAVAŞ ÖNLEME

32. Barışın Olası Kazanımları

Çoklu yanıt verilen bu soruda öne çıkan beklentiler şunlardır:

- Kalkınma ve refah artışı: %68,9
- Yatırım ve ekonomik büyüme: %67,4
- Kan ve zulmün azalması: %58,5
- Güvenlik harcamalarının azalması: %54,1
- İç savaşın engellenmesi: %50,4

Bu sonuçlar, kamuoyunun barışı yalnızca güvenlik perspektifiyle değil, ekonomik ve sosyal faydalar bağlamında da değerlendirdiğini göstermektedir.

33. Barıştan Rahatsız Olacak Ülkeler

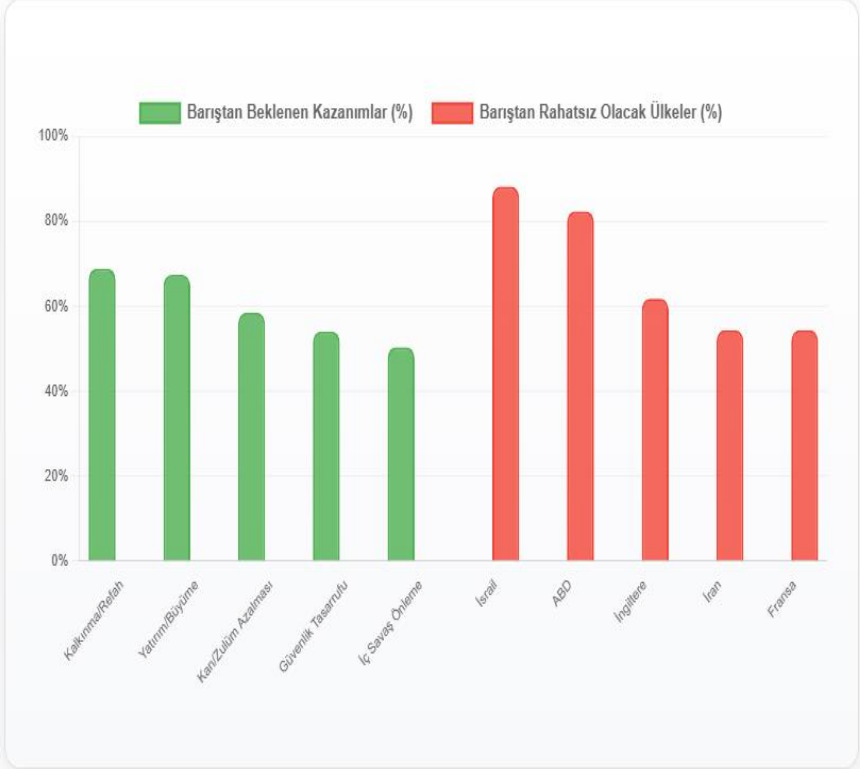
ÜLKE/AKTÖR	TÜRKİYE'YE DÜŞMANLIK (%)	BARIŞI ENGELLİYOR (%)	GÖRSEL TEMSİL
İsrail	88.2	89.1	
ABD	82.4	89.1	
İngiltere	61.8	45.0	
Fransa	54.4	35.0	
İran	54.4	38.0	

En yüksek oranla İsrail (%88,2) ve ABD (%82,4) öne çıkmaktadır. İngiltere (%61,8), Fransa (%54,4), Yunanistan (%53,7) ve İran (%54,4) diğer

önemli aktörlerdir. Bu dağılım, kamuoyunun barış karşıtı olarak algıladığı güçlerin ağırlıklı olarak Batı merkezli olduğunu göstermektedir.

Barışın Beklenen Kazanımları ve Uluslararası Muhalefet

Ekonomik-sosyal faydalar ile barış karşıtı aktörlerin karşılaştırmalı analizi

68.9%

KALKINMA
BEKLENTİSİ

88.2%

İSRAİL RAHAHSIZ

82.4%

ABD RAHAHSIZ

52.9%

DIŞ MÜDAHALE RİSKİ

34. Dış Aktörlerin Müdahale Kapasitesi

%52,9, barış sağlansa dahi dış aktörlerin bölgeyi karıştırmaya devam edebileceğini düşünmektedir. %16,7 bu olasılığı reddederken, %23,9 “kısmen” yanıtını vermiştir. Bu bulgu, kamuoyunda dış müdahale risk algısının kalıcı olduğunu göstermektedir.

Türkiye'nin Oyun Kurucu Rolü ve Bölgesel Liderlik Algısı

Operasyonel kapasite, tarihsel hafıza ve birlik perspektifi

86.9%

Türkiye Yokluğunda Bölge Halklarının Zulüm Gördüğü Algısı

35. Türkiye'nin Oyun Kurucu Rolü

Katılımcıların %59,4'ü, son yıllardaki askeri, diplomatik ve siyasi operasyonların Türkiye'yi yeniden etkili bir oyun kurucu konuma getirdiğini düşünmektedir. %19,6 "kısmen" derken, %16,7 bu görüşe katılmamaktadır. Bu veri, ulusal kapasite algısının güçlendiğine işaret etmektedir.

DEĞERLENDİRME KRİTERİ	OLUMLU GÖRÜŞ (%)	OLUMSUZ/KARARSIZ (%)	GÖRSEL GÖSTERİM
Oyun Kurucu Konum	59.4	36.3	59.4%
Tarihsel Sorumluluk	86.9	13.1	86.9%
Yeniden Birlik Gerekliği	65.0	35.0	65%

36. Osmanlı Coğrafyasındaki Tarihsel Deneyim

%86,9, Türkiye'nin yokluğunda Osmanlı coğrafyasında yaşayan toplumların zulüm, sömürü ve baskıya maruz kaldığını belirtmiştir. Yalnızca %3,3 "gayet huzurluydular" demiştir. Bu görüş, tarihsel bağların ve Osmanlı sonrası dönemde yaşanan travmaların toplumsal hafızada güçlü bir yer tuttuğunu göstermektedir.

37. Yeniden Birlik Olma Gerekliği

Katılımcıların %65'i, tüm farklılıklara rağmen bölge halklarının yeniden birlik olması gerektiğini savunmaktadır. %16,8 "herkes farklı, birlik anlamsız" derken, %14,6 birlik olamayacağını düşünmektedir.

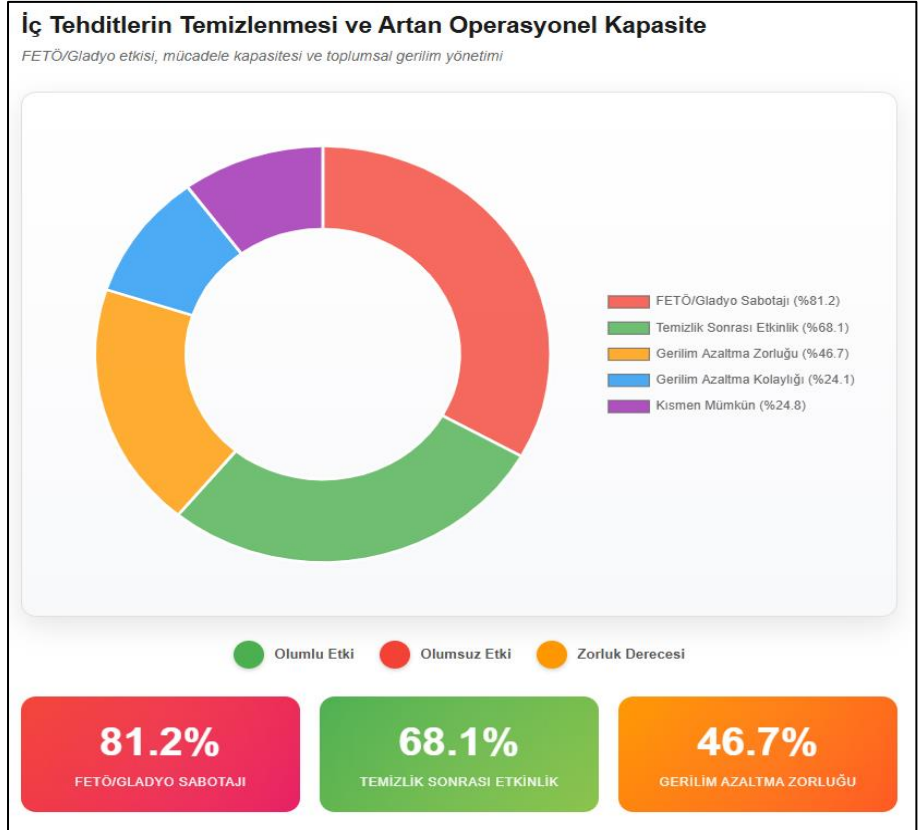
38. FETÖ ve Gladyo'nun Terörle Mücadeleye Etkisi

%81,2, FETÖ ve Gladyo'nun terörle mücadelede etnik ayrımcılığı körükleyerek süreci sabote ettiğini kabul etmektedir. %68,1 ise bu

yapıların temizlenmesi sonrası Türkiye'nin daha etkin operasyonlar yürüttüğünü belirtmiştir. Bu, kamuoyunda iç tehditlerin temizlenmesinin stratejik kapasiteyi artırdığına dair güçlü bir inanç olduğunu göstermektedir.

39. Bölgesel Gerilimlerin Azaltılmasının Zorluk Derecesi

%46,7, toplumlar arası gerilimin azaltılmasının zor olacağını, %24,8 kısmen mümkün olabileceğini, %24,1 ise kolay olacağını düşünmektedir. Bu oranlar, sürecin sosyokültürel boyutunun en az güvenlik boyutu kadar karmaşık olduğuna işaret etmektedir.

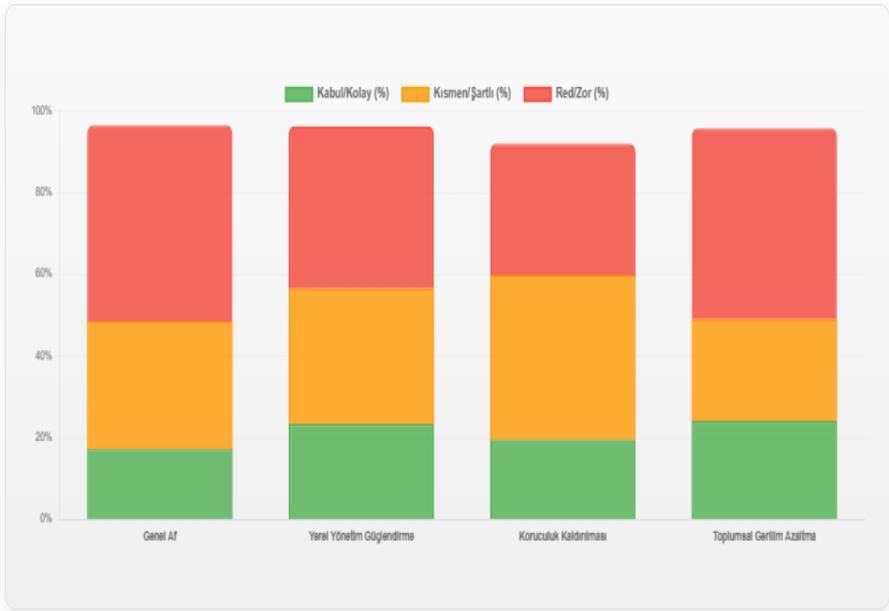

40. PKK'nın Lağvedilmesi Sonrası Toplumlar Arası Gerilimin Azaltılması

Katılımcıların %46,7'si gerilimin azaltılmasının zor olacağını, %24,8 kısmen mümkün olabileceğini, %24,1 ise kolay olacağını belirtmiştir. Bu, sosyal uzlaşma süreçlerinin güvenlik boyutuna göre daha karmaşık olduğuna işaret etmektedir.

PKK Sonrası Kritik Politika Tercihleri ve Toplumsal Kabulü

Af, yerel yönetim reformu, koruculuk sistemi ve toplumsal uzlaşma senaryolarının karşılaştırmalı analizi

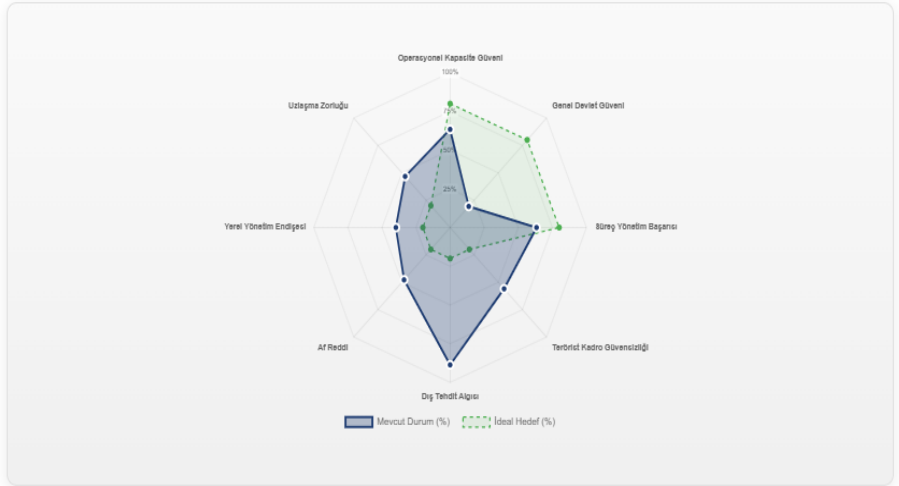
POLİTİKA SEÇENEĞİ	KABUL (%)	KISMEN/ŞARTLI (%)	RED (%)	TOPLUMSAL RİSK	GÖRSEL TEMSİL
Genel Af	17.2	31.3	47.8	YÜKSEK RİSK	Red: 47.8%
Yerel Yönetim Güçlendirme	23.3	33.1	39.8	ORTA RİSK	Red: 39.8%
Koruculuk Kaldırılması	19.4	40.3	32.1	ORTA RİSK	Şartlı: 40.3%
Toplumsal Gerilim Azaltma (Kolay)	24.1	24.8	46.7	YÜKSEK ZORLUK	Zor: 46.7%

41. PKK'nın Lağvedilmesi Sonrası Genel Af Olasılığı

PKK'nın lağvedilmesi sonrası genel af seçeneği %47,8 oranında reddedilmektedir. %31,3 bazı durumlarda makul olabileceğini, %17,2 ise tamamen kabul edilebileceğini ifade etmiştir. Af konusunun toplumsal kutuplaşma potansiyeli yüksek bir alan olduğu görülmektedir.

Devlete Güven Paradoksu ve Süreç Yönetimi Kapasitesi

Operasyonel kapasite güveni, siyasi güvensizlik ve dış aktör algılarının çok boyutlu analizi

GÜVEN PARADOKSU

63.4%

OPERASYONEL KAPASİTEYE GÜVEN

80.7%

GENEL DEVLET GÜVENSİZLİğİ

Olumlu/Güven

Olumsuz/Güvensizlik

Kararsız/Kısmen

63.4%

SÜREÇ YÖNETİM KAPASİTESİ

Sabır ve akılla yönetilebilir

48.1%

DIŞ GÜÇLER ZAYIFLATMA BEKLİYOR

PKK kurucularının stratejisi

28.6%

KADRO YURT DIŞINA

Terörist kadro beklentisi

70%

GÖRÜş DEğİşMEDİ

Anket etkisi minimum

42. PKK'nın Lağvedilmesi Sonrası Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi

%39,8 “hayır” yanıtı ile bu fikri reddederken, %33,1 “bazı durumlarda makul” demiştir. %23,3 ise doğrudan desteklemiştir. Yerel yönetim reformları, güven eksenini ile özerklik endişesi arasında hassas bir denge alanı olarak görülmektedir.

43. PKK'nın Lağvedilmesi Sonrası Koruculuk Sisteminin Kaldırılması

%40,3 “bazı durumlarda makul olabilir” derken, %32,1 kesinlikle karşı çıkmıştır. %19,4 ise doğrudan destek vermiştir. Bu veriler, güvenlikten sorumlu yerel yapıların kaldırılmasının hem destek hem endişe uyandıran bir adım olduğunu göstermektedir.

44. PKK'nın Lağvedilmesi Sürecinde Terörist Kadro Açıklamalarına Yönelik Algı

En yüksek oranlar “sinsiceydi” (%28,4) ve “terörden ve bölücülüğten uzak değildi” (%27,6) ifadelerine verilmiştir. %23,9 ise iplerin ABD-İsrail kontrolünde olduğunu düşünmektedir. Olumlu veya nötr yorum oranı düşüktür.

45. PKK'nın Lağvedilmesi Sonrası Terörist Kadronun Gelecekteki Durumu

%28,6 bu kadronun başka ülkelere gönderileceğini, %26,3 kontrol altında tutulacağını, %25,6 ise serbestçe hareket edebileceğini öngörmektedir. Bu durum, kamuoyunun geleceğe yönelik risk algısının yüksek olduğunu göstermektedir.

46. PKK'yı Kuran Güçlerin Stratejik Beklentileri

%48,1, bu güçlerin Türkiye'nin zayıflamasını bekleyeceğini, %40,6 ise doğrudan bu yönde hareket edeceklerini düşünmektedir. Yalnızca %12,8 bu iddiayı reddetmektedir.

47. PKK'nın Lağvedilmesi Sonrası Türkiye'nin Süreci Yönetme Kapasitesi

%63,4, Türkiye'nin süreci sabır ve akılla yönetebilecek kapasiteye sahip olduğunu ifade etmiştir. %20,9 bu görüşe katılmazken, %14,9 "kısmen" yanıtı vermiştir. Bu oranlar, kamuoyunda devlet kapasitesine duyulan güvenin yüksek olduğunu göstermektedir.

48. PKK'nın Lağvedilmesi Sonrası Devlete Güven Düzeyi

%80,7 "hayır" yanıtı ile devlete güvenmediğini belirtmiştir. Bu çelişkili durum, devletin operasyonel kapasitesine güven ile siyasi/moral güven arasındaki farkı göstermektedir.

DEĞERLENDİRME ALANI	ALGI/BEKLENTİ	ORAN (%)	YORUM
Terörist Kadro Açıklamaları	Sinsiçe/Samimi Değil	56.0	Güvensizlik hakim
Kadroların Geleceği	Yurt Dışı/Kontrol Altında	54.9	Risk yönetimi belirsizliği
Dış Güçlerin Stratejisi	Türkiye'yi Zayıflatma	88.7	Yüksek tehdit algısı
Süreç Yönetimi	Başarılı Yönetebilir	63.4	Operasyonel güven
Devlete Genel Güven	Güvenmiyorum	80.7	Siyasi güvensizlik

49. Düzenlenen Anketin Bakış Açısını Değiştirme Etkisi

%70'e yakın katılımcı (görsel oranlar bazında) anketin sürece bakış açılarını değiştirmediklerini ifade etmiştir. Bu, mevcut kanaatlerin güçlü ve yerleşik olduğunu ortaya koymaktadır.

IV. Sonuç ve Genel Değerlendirme

Bu ankette, 3230 katılımcıdan elde edilen anket verileri doğrultusunda Türkiye ve yakın çevresine ilişkin toplumsal algılar incelenmekte; bu verilerden hareketle güvenlik, toplumsal bütünleşme ve bölgesel istikrar hedeflerine yönelik stratejik iletişim ve politika önerileri geliştirilmektedir. Bulgular, demografik yapı ile politik/kimlik temelli tutumların kesişiminden doğan eğilimler üzerinden analiz edilmiştir.

Katılımcıların çoğunluğu (%46,3) 41–60 yaş aralığındadır ve yüksek eğitim düzeyine (lisans %39; lisansüstü %34,6) sahiptir. Katılımcıların %82,4’ü erkek, %99,3’ü Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıdır. Üst kimlik tanımlamalarında en yüksek iki kategori “Müslüman” (%51,5) ve “Türk” (%41,2) olmuştur. Bu veriler, katılımcı kitlenin yaşça olgun, eğitilmiş, erkek ağırlıklı ve milli/dini kimliklerde yoğunlaştığını göstermektedir.

Politik duruş ve algılar anlamında bir özet değerlendirme yapıldığında:

- **Milliyetçi söylemler:** “Türkiye Türklerindir!” ifadesine katılımcıların %64’ü rahatsızlık duymadığını belirtmiştir.
- **Tarihsel süreklilik algısı:** %68,4, Türkiye Cumhuriyeti’ni Osmanlı’nın devamı olarak görmektedir.
- **Terörsüz Türkiye Süreci:** Katılımcıların %53,7’si süreci stratejik bir hamle olarak değerlendirmektedir; %24,5 ise terör örgütünü muhatap alma fikrine mesafelidir.
- **Kürt Sorunu:** Katılımcıların %48,3’ü “terör sorunu” vurgusu yaparken, %14’ü “kesinlikle var” demektedir.
- **Ayrımcılık ve Çözüm:** %35,2 “İslam medeniyetinin ortak paydası”nı çözüm aracı olarak görmektedir.

- **Hedef Alan:** %74,8, Terörsüz Türkiye'nin yalnızca içe dönük değil, bölgesel bir girişim olduğuna inanmaktadır.
- **Başarı Algısı:** %33,8 “kesinlikle başarı” görüşündedir; ancak %19,3 geçmiş deneyimler ışığında başarısız olacağı kanaatindedir.
- **PKK'nın Lağvedilmesi:** %47,3, örgütler arası bağlantı nedeniyle tüm yapıların etkileneceğini öngörmektedir.
- **Tarihsel süreçte bölgeyi istikrarsızlaştıran başlıca aktörler:** Osmanlı sonrası dönemde İngiltere (%86), ABD (%51) ve Fransa (%33,6) öne çıkmaktadır.
- **Soğuk Savaş sonrası:** ABD (%93,1), İngiltere (%67,4) ve İsrail (%63,9) bölgeyi karıştıran başlıca aktörler olarak tanımlanmıştır.
- **Bu aktörlerin hedefleri:** %55,1 “bölgeyi istikrarsız bırakma”, %52,4 “İslam medeniyetini hedef alma” görüşündedir.

Diğer taraftan veriler, katılımcıların güvenlik temelli çözüm yaklaşımlarına daha yatkın olduğunu; bölgesel istikrarı yalnızca Türkiye'nin değil, çevre ülkelerin de güvenliği bağlamında değerlendirdiğini göstermektedir. Tarihsel ve güncel aktörlere yönelik güven sorunu, ulusal politikanın dış ilişkiler boyutunda da güçlü bir yerli duruş gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Stratejik iletişim, kapsayıcı vatandaşlık vurgusu ve ölçülebilir güvenlik-sosyoekonomik faydalar, sürecin toplumsal kabulünü artırmada kritik rol oynayacaktır.

Ayrıca, anket sonuçları; kamuoyunun terörle mücadele ve bölgesel istikrar politikalarında güvenlik temelli bir yaklaşımı benimsediğini, ancak bu yaklaşımın uzun vadeli başarı için çok boyutlu politikalarla desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Dış aktörlere yönelik derin güvensizlik, ulusal bağımsızlık ve egemenlik söylemlerinin toplumsal meşruiyetini güçlendirmektedir. Ancak geçmiş süreçlere yönelik olumsuz deneyim algısı, yeni stratejilerin ikna edici ve şeffaf bir şekilde yürütülmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu bağlamda aşağıdaki çıkarımlar da yapılabilecektir:

- Geçmiş Süreçlerden Düşük Ders Alma Algısı: Planlama ve strateji geliştirme aşamasında geçmiş deneyimlerden yeterince faydalanıldığına dair algı zayıftır; bu durum iletişim stratejilerinde ele alınmalıdır.
- Kapasite Güveni: Askeri ve diplomatik kabiliyetlere olan güven yüksek olup, bu güven sürecin desteklenmesinde önemli bir kaldıraç olabilir.
- Toplumsal Hassasiyetler: Şehitlik ve muhatap alma konularında toplumsal duyarlılık yüksektir; söylem ve eylemlerde bu hassasiyet gözetilmelidir.
- Sosyal Boyutun Önemi: Terörün sona erdirilmesinde toplumsal barış unsuru, kamuoyunda güvenlik operasyonları kadar kritik görülmektedir.

Bunların yanı sıra, “Terörsüz Türkiye” sürecinin toplumsal kabulünde bölgesel etkilerin sınırlı görüldüğünü, ancak ekonomik ve güvenlik faydalarına yönelik beklentilerin yüksek olduğunu göstermektedir. Dış aktörlere yönelik yoğun olumsuz algı, millî güvenlik ve bağımsızlık söylemlerinin kamuoyunda güçlü bir karşılık bulduğunu ortaya koymaktadır. Sürecin toplumsal hassasiyetleri gözeterek, bölgesel farklılıkları dikkate alan, ekonomik ve sosyal kalkınma ile desteklenen çok boyutlu bir stratejiyle yürütülmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, dikkat edilebileceği üzere,

- **Bölgesel Etki İnancı Zayıf:** Sürecin Suriye ve Irak’taki aşiret ilişkilerini dönüştürme kapasitesine dair kamuoyu inancı düşüktür.
- **Yüksek Hassasiyet Alanları:** Şehitlik ve muhatap alma konularında toplumsal duyarlılık yüksek ve duygusal argümanlar sürecin meşruiyetinde belirleyicidir.

- **Uluslararası Aktör Algısı:** ABD, İsrail ve İngiltere'ye yönelik olumsuz algı çok yüksek; bu algı, dış politika mesajlarında millî güvenlik vurgusunu güçlendirebilir.
- **Beklentiler:** Ekonomik kalkınma ve güvenlik harcamalarının azalması gibi somut sonuçlar bekleniyor; bu beklentiler ölçülebilir verilerle desteklenmelidir.

Kamuoyunun “Terörsüz Türkiye” sürecine yalnızca güvenlik ekseninden değil, ekonomik ve sosyo-kültürel kazanımlar perspektifinden de yaklaştığını göstermektedir. Yüksek dış müdahale algısı, güçlü bir ulusal savunma refleksini sürekli canlı tutarken, bölgesel liderlik iddiası ve tarihsel bağlar üzerinden geliştirilecek politikaların toplumsal destek bulma ihtimali yüksektir. Ancak, toplumlar arası gerilimin azaltılması sürecin en zorlayıcı unsuru olmaya devam etmektedir. Neticede:

- **Barışın Somut Faydaları Algısı:** Kamuoyu, barışın ekonomik, sosyal ve güvenlik alanında çok boyutlu faydalar getireceğine inanmaktadır; bu algı stratejik iletişimde kullanılabilecektir.
- **Yüksek Dış Müdahale Algısı:** Barışın dahi dış güçlerce bozulabileceği endişesi, ulusal güvenlik söylemlerinin devamlılığını gerektirmektedir.
- **Oyun Kurucu Kimlik:** Türkiye'nin etkin rolüne duyulan güven, bölgesel liderlik stratejilerinin halk desteğini güçlendirecektir.
- **Tarihsel Hafıza ve Birlik Vurgusu:** Osmanlı sonrası yaşanan olumsuz deneyimler ve birlik olma isteği, ortak değer temelli diplomasiye zemin sunmaktadır.
- **İç Tehditlerin Temizlenmesi:** FETÖ ve Gladyo sonrası artan operasyonel kapasite algısı, iç güvenlik reformlarının meşruiyetini pekiştirmekte ve istikrarı gerekli kılmaktadır.

PKK'nın lağvedilmesi sonrası olası adımların kamuoyunda geniş bir yelpazede tartışıldığını, özellikle af ve yerel yönetim reformu gibi başlıklarda

derin görüş ayrılıkları bulunduğunu göstermektedir. Devletin operasyonel kapasitesine güven yüksek olsa da, sürecin siyasi meşruiyeti ve halkın devlete duyduğu güven konularında ciddi iyileştirme ihtiyacı vardır. Bu bağlamda:

1. **Af ve Yerel Reformlarda Kutuplaşma Riski:** Genel af ve yerel yönetim reformu konuları toplumsal kırılma potansiyeli yüksek alanlardır.
2. **Operasyonel Güvene Karşın Siyasal Güvensizlik:** Devletin operasyon kapasitesine güven ile siyasi/moral güven düzeyi arasında ciddi fark vardır.
3. **Dış Aktör Algısı:** Terörist kadroların geleceği ve kurucu güçlerin stratejileri, dış müdahale algısını güçlendirmektedir.
4. **İletişim İhtiyacı:** Sürecin sabır ve akılla yönetilebileceği kanaatini pekiştirmek için şeffaflık ve hesap verebilirlik vurgusu güçlendirilmelidir.